

BACKGROUND REPORT

PRAGUEPRAŽSKÝ
STUDENTSTUDENTSKÝ
SUMMIT

UNSC

Současná situace v Jižním Súdánu

Autor: Markéta Melicharová

Imprimatur: Vojtěch Bahenský, Martin Mezenský

Jazyková úprava: Jakub Kopřiva, Lukáš Červinka, Michal Zikmund

Grafická úprava: Jan Hlaváček, Markéta Melicharová

Model OSN

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XX. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2014

Asociace pro mezinárodní otázky

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz

IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

1 Úvod

Jižní Súdán, nejmladší stát světa, získal v roce 2011 po dlouhé a složité cestě samostatnost. Původně se svým severním sousedem, dnešním Súdánem, tvořily jediný Súdán, tehdy největší stát na africkém kontinentě. Rozdílnosti v náboženství, etnicitě, kultuře, sociálních a finančních poměrech, utvářené po staletí, byly překážkou k fungování původního jednotného Súdánu. Súdán v původních hranicích patřil k uměle vytvořeným státům koloniální éry a byl vzorovým příkladem nesourodého útvaru, vzniklého bez respektování náboženských, etnických a kulturních hranic. Stále však zůstává otázkou, zda má Jižní Súdán lepší vyhlídky do budoucna jako samostatný stát a jak k tomu může mezinárodní společenství přispět.

Obrázek 1: Jižní Súdán

Zdroj: WIDGINGTON, David. Maps. *South Sudan Info – A MoJo`s journal of reportages, multimedia & resources, multimedia*. [online]. Dostupné z: <http://southsudaninfo.net/maps/>.

Území pozdějšího Súdánu v subsaharské Africe bylo obýváno převážně černošskými kočovnými kmeny vyznávajícími animistická náboženství a mluvícími nespočtem jazyků. Dodnes jich zde jsou používány stovky. Avšak už tehdy se zde tvořily státní celky – království a sultanáty. Severní část Súdánu, historicky známá coby území Núbie, čelila po staletí arabským a osmanským nájezdům ze severu. Později, během 19. století, se stala součástí Osmanské říše a byla spravována z Egypta. Už v této době se jižní část Súdánu dostávala do vlivu severu. Tvrdá nadvláda způsobila v druhé polovině 19. století četná povstání severních kmenů v čele s Ahmadem Muhammadem ibn Abdulláhem zvaným al-Mahdí. Al-Mahdí vytvořil říši s vojensko-teokratickou diktaturou. Jižní část Súdánu byla středem zájmu ne více než jako zdroj obchodovatelných komodit, a to zejména zlata, slonoviny a především otroků. Arabské otroctví značně ovlivňovalo vývoj této oblasti a utvářelo propastné rozdíly

mezi severem a jihem. Konec al-Mahdího nadvlády přineslo až spojení britských a egyptských vojenských sil. Roku 1898 bylo vytvořeno anglo-egyptské kondominium, v němž hlavní správní roli hrálo Spojené království. Vznik kondominia znamenal také spojení severní a jižní části, které však byly Brity spravovány odděleně. Zatímco černošský jih zůstal arabskou nadvládou etnicky, jazykově a nábožensky téměř nedotčen, na severu se už v 16. století dostali Arabové do značné početní převahy a islám se stal dominantním náboženstvím.¹

Dekolonizační vlna v polovině 20. století přinesla Súdánu nezávislost. Britové se ale po zvážení různých možností rozhodli pro jeden společný stát zahrnující jih i sever země a za pomoci severosúdánských elit dali vzniknout samostatnému Súdánu. Důvodem pro vynechání obyvatel jihu z rozhodování o budoucnosti území mohla být tamní vysoká chudoba, zaostalost a neorganizovanost území.

Náboženská různorodost regionu je zapříčiněna pronikáním četných náboženských vlivů v několika vlnách. Prvním významným uceleným náboženským systémem bylo křesťanství, donesené příchozími kopty kolem 6. století.² Islám začal do oblasti pronikat o sto let později. Poté, co v 16. století arabské obyvatelstvo v Egyptě převládlo vlivem i počtem, začalo se do oblasti Súdánu mohutně šířit muslimské vyznání v podobě sunnitského islámu. Tato dvě náboženství spolu mohla bez větších konfliktů koexistovat až do příchodu jejich vyhraněnějších podob. Evropští misionáři se snažili během koloniální éry šířit katolicismus a z arabského světa se tehdy šířil wahhábismus.³⁴ Cíl muslimských elit ze severu Súdánu už od 80. let 19. století, vytvořit islámský fundamentalistický stát, tedy zavést a rozšířit právo šaría, byl, a stále je, neslučitelný s životními postoji a zvyky nemuslimského obyvatelstva.

¹ KRÁLOVÁ, Adéla. *Konflikt v Súdánu* [Diplomová práce], Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra geografie. 2014. Dostupné z: http://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2014-rg/2014_Kralova.pdf.

² Koptové jsou původní egyptští křesťané navazující na Staroegyptěany. Označení se nyní používá pro pravoslavné i katolické věřící i v jiných částech Afriky.

³ Wahhabismus je reformní podoba sunnitského islámu z 18. století typická pro Saúdskou Arábii. Wahhabisté se považují za vyznavače čisté nezkažené formy a sami sebe nazývají salafíja, jsou následovníci náboženského soudce Muhammada Ibn al-Wahhabiho, viz: Wahhabi. *Britannica* [online]. Datum publikace [cit. 28. 7. 2014] Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/634039/Wahhabi>.

⁴ PELIKÁN, Petr. Rozhovor s Petrem Pelikánem – První výsledky referenda po rozdělení země. In: *Česká televize* [online]. 2011, 2011-18-1 [cit. 24. 7. 2014]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/112874-sudan-po-referendu-pritahl-srouby/>.

2 Konflikty po dekolonizaci Súdánu

Dekolonizace Afriky tak přinesla v roce 1956 nezávislost africko-arabského a křesťansko-animisticko-muslimského Súdánu. Británie neopustila zemi ze dne na den, ale bylo zde zavedeno tříleté přechodné období, kdy se ujasňovaly plány do budoucna a směr vedení celé země. Již prvním problémem bylo upřednostnění čistě severních elit, s kterými bylo jednáno o řízení země. Centrum administrativní i hospodářské činnosti tak bylo zřízeno v Chartúmu. Konflikty v Súdánu se obecně dají rozdělit podle jejich povahy na konflikty o autonomii a později nezávislost jihu, o náboženství a o nerostné suroviny.

Rozpolcený mladý stát se těžce potýkal s rozdíly svého obyvatelstva. Trvalé nepokoje, způsobené nespokojeností jižního obyvatelstva s plánovanou budoucností země, vyústily ve dvě občanské války, během nichž se zde postupně utvořily vedoucí strany konfliktů a různé bojové skupiny. Spory a útoky nikdy nebyly vedeny formou konvenčního vedení boje, armáda bojující proti armádě či jedné povstalecké skupině. Do bojů se zapojovala i různá menší bojová uskupení, často pod vlivem jedné ze stran konfliktů. Nejvýznamnějším představitelem jižní části se stala Súdánská lidově osvobozenecká armáda (SPLA – Sudan People's Liberation Army), z níž vzešlo politické křídlo zvané Súdánské lidové osvobozenecké hnutí (SPLM – Sudan People's Liberation Movement)⁵.

Druhá (severní) strana, se potýkala s častými pokusy o převrat. Posledním úspěšným pučistou se stal Umar al-Bašír, který tak získal prezidentské křeslo v roce 1989, a se stranou NCP (National Congress Party) vládne doposud. Umar al-Bašír se stal už v mládí vojákem egyptské armády. Jeho vojenská i prezidentská kariéra se však neobešla bez zavrženíhodných činů a dnes je představiteli mezinárodního společenství považován za diktátora. Roku 2009 na něj byl Mezinárodním trestním soudem vydán zatykač pro válečné zločiny, zločiny proti lidskosti a genocidu.^{6 7}

2.1 První občanská válka (1955 – 1972)

První občanská válka na území Súdánu byla vyhocením už tak vřících problémů vzniklých ze společenských, náboženských, etnických a dalších rozdílů mezi severní a jižní částí

⁵ Pojem SPLA a SPLM je často zaměňován nebo spojován v jeden jediný význam.

⁶ Omar Hassan Ahmad al-Bashir. Academic Research, The *Hague Justice Portal*. [online]. 4. 3. 2009. Dostupné z: <http://www.haguejusticeportal.net/index.php?id=9502>.

⁷ The Prosecutor v. Omar Hassan Ahmad Al Bashir. *International Criminal Court*. (Zatykač ze 4. 3. 2009 a 12. 7. 2010.) [online]. [cit. 30. 7. 2014]. Dostupné z: http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/situations%20and%20cases/situations/situation%20icc%200205/related%20cases/icc02050109/pages/icc02050109.aspx.

a vypukla prakticky ještě před oficiálním prohlášením nezávislosti. Obavy z nadvlády severu a vytvoření islámského státu vyústily v roce 1955 ve velké neorganizované povstání v jižních částech země proti chartúmské vládě, čímž následně započaly boje občanské války.

Odpor z jihu nebyl jednotný a organizovaný, jednalo se o množství menších separatistických skupin a hnutí složených převážně ze zemědělců a studentů. Rebelům se během první občanské války ale podařilo navázat zahraniční styky, a to zejména s Izraelem, který pomáhal se zásobováním zbraněmi. Ty proudily přes spřátelené sousedy, Ugandu a Etiopii, a později i přes Keňu.

Během války došlo nakonec k částečnému sjednocení odporu a guerillových skupin do Jihosúdánského osvobozenického hnutí (SSLM – South Sudan Liberation Movement).⁸ Neorganizovaný jih roztržštěný do mnoha kmenů byl dříve jen těžko schopen prosazovat společné zájmy. Konec války přinesla v roce 1972 mírová dohoda z Addis Abeby,⁹ ve které tehdejší súdánský prezident Džafar Muhammad Nimajrí (vládl 1971 – 1985) přislíbil svým podpisem autonomii pro jih země.

2.2 Druhá občanská válka (1983 – 2005)

Mír byl jen velmi křehký a na obou stranách přetrvávalo vzájemné nepřátelství. Když se k tomu přidalo ještě objevení nových nalezišť ropy, druhá občanská válka se stala nevyhnutelnou a vypukla roku 1983. Na rozdíl od té první zde byla ústředním problémem právě ropa. Zájem o nerostné bohatství se snadno spojil s jižanskou touhou po úplné nezávislosti a posilující severskou snahou vybudovat fundamentalistický islámský stát.

Boje v druhé občanské válce se vyznačovaly také větší vnitřní nestabilitou na obou stranách konfliktu.¹⁰ Udržet si moc a oddanost nebylo tehdy jednoduché ani pro generála al-Bašíra.

Pod nátlakem mezinárodních organizací i světových velmocí došlo v roce 2005 k mírovým jednáním v Nairobi, kde byla zároveň podepsána Komplexní mírová dohoda (CPA - *Comprehensive Peace Agreement*).¹¹ CPA obsahovala několik bodů, které měly napomoci

⁸ DRMOLA, Jakub. Analýza konfliktu v Jižním Súdánu. *Global politics*. [online]. 25. 3. 2014 [cit. 2014-07-20]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/analiza-konfliktu-v-jiznim-sudanu>.

⁹ The Addis Abeba Agreement on the Problem of South Sudan. *Peacemaker UN*. [online]. 27. 2. 1972. Dostupné z: http://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/SD_720312_Addis%20Ababa%20Agreement%20on%20the%20Problem%20of%20South%20Sudan.pdf.

¹⁰ DRMOLA, Jakub. Analýza konfliktu v Jižním Súdánu. *Global politics*. [online]. 25. 3. 2014 [cit. 2014-07-20]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/analiza-konfliktu-v-jiznim-sudanu>.

¹¹ Comprehensive Peace Agreement between the Government of Sudan and the SPLM/SPLA. *Peacemaker UN*. [online]. [cit. 28. 7. 2014] 1. 9. 2005. Dostupné z:

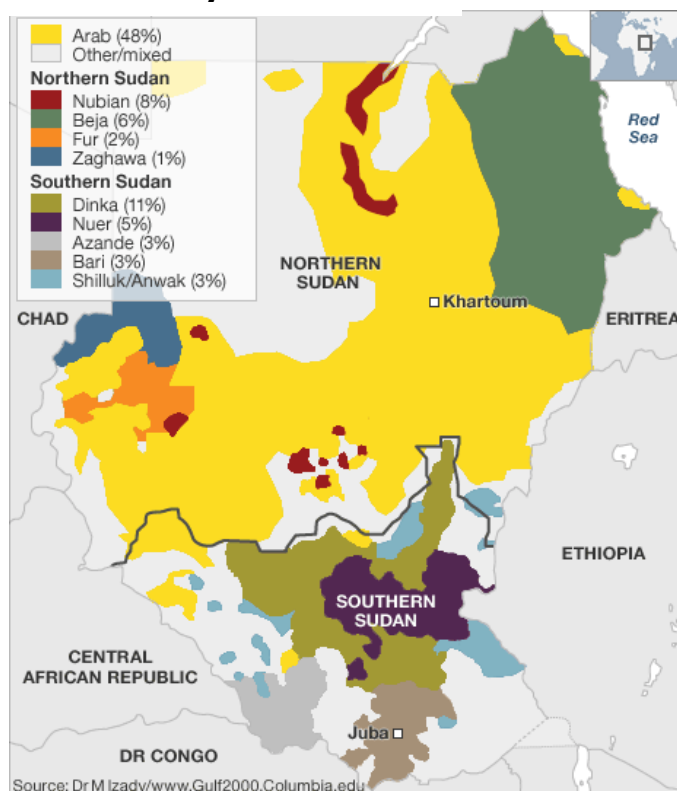

k ukladání situace i dlouhodobému řešení. Základem bylo stanovení šestiletého přechodného období, po které měly být uskutečňovány strukturální změny, především ve správě jižní části Súdánu, kterou převzala SPLA. Zároveň bylo požadováno ukončení války a udržení míru, což souviselo s ukončením spolupráce ze strany al-Bašírova severu s LRA a ze strany jihu s Ugandou. Stát se měl také připravovat na uspořádání referenda o rozdělení země a na případné důsledky. Dále se smlouva zabývala podmínkami těžby a obchodu s ropou a spolu s tím také budoucností správy sporných území bohatých na ložiska ropy.

2.3 Nový stát

Následkem smlouvy z Nairobi se země v roce 2011 dočkala referenda o nezávislosti Jižního Súdánu. Výsledek referenda dopadl podle očekávání – 98,83 %¹² odevzdaných platných hlasů bylo pro osamostatnění jižní části země.

Obrázek 2: Etnické rozložení obyvatelstva

Zdroj: WIDGINGTON, David. Maps. *South Sudan Info – A MoJo`s journal of reportages, multimedia & resources, multimedia*. [online]. Dostupné z: <http://southsudaninfo.net/maps/>.

http://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/SD_060000_The%20Comprehensive%20Peace%20Agreement.pdf.

¹² Southern Sudan. Southern Sudan Referendum. Final Results Report. Southern Sudan Referendum Commission [online]. 2011 [cit. 28. 7. 2014]. Dostupné z : http://southernsudan2011.com/sites/default/files/Final_Results_Report_20110206_1512.pdf.

Ačkoliv hlasování nemohlo z bezpečnostních důvodů proběhnout na území stále probíhajících nepokojů, zejména v oblasti Abyei, referendum bylo oběma stranami, i mezinárodním společenstvím, uznáno za platné. Volební účast dosáhla 97,58 %. Zůstalo však mnoho nedořešených problémů, především sporná území a těžba, export a rozdělení zisků z ropy. Vzniklý stát získal sice nezávislost, ale obyvatelstvo tak ztratilo společný problém, společného nepřítele, který je spojoval. Země zůstala po dlouhé občanské válce chudá, i na poměry v oblasti, s velkým množstvím zbraní mezi obyvatelstvem a téměř žádnou infrastrukturou.¹³

Problematika ropy má pro Jižní Súdán hned dvě dimenze. I kdyby získal všechna naleziště ropy, jediným možným způsobem, jak ji doposud exportovat ze země, je skrz Súdán, na jehož území leží ropovod vedoucí k přístavu Port Sudan v Rudém moři (viz níže Obr. 3).

Kmenové uspořádání, a tím vznikající složité podmínky pro organizaci a řízení země, vyústilo v další občanskou válku, tentokrát mezi kmeny Jižního Súdánu. Nová občanská válka tak komplikuje jednání o budoucnosti správy těžby ropy a obchodu s ní.

Obrázek 3: Ropná pole

Zdroj: WIDGINGTON, David. Maps. *South Sudan Info – A MoJo's journal of reportages, multimedia & resources, multimedia*. [online]. Dostupné z: <http://southsudaninfo.net/maps/>.

¹³ PELIKÁN, Petr. Jižní Súdán - jedna z "neočekávaných" válek. In: *A2alarm* [online]. 2014, 13. 1. 2014 [cit. 24. 7. 2014]. Dostupné z: <http://a2alarm.cz/2014/01/jizni-sudan-jedna-z-neocekananych-valek/>.

3 Současná situace

Země má podporu světových mocností i mezinárodních organizací, své zájmy zde dlouhodobě mají Spojené státy americké, Izrael i sousední země a Jižní Súdán si nově kvůli ropným ložiskům začíná předcházet i Čína.¹⁴ Stát si však s sebou nese pozůstatky téměř nepřetržitých občanských válek a bojů. Zdejší obyvatelé neměli doposud možnost poznat mírové podmínky života, bez rebelií a nepokojů, vhodné pro hospodářský a kulturní rozvoj. Složitým úkolem nově vzniklé společnosti je také vypořádat se s faktem, že kmeny čelí nyní odpovědnosti za správu celé země, s čímž doposavad neměly dostatek zkušeností. Rozpoutání občanské války po částečné ztrátě společného nepřítele tak bylo jednou z očekávatelných možností dalšího vývoje.¹⁵

Největší síly a vlivu dosáhly především dva kmeny – Dinkové a Nuerové, jejich příslušníci tvoří i většinu členů vlády. Po osamostatnění se tak původní společné hnutí za samostatnost rozpadá na různé politické frakce a vyvstávají spory mezi kmeny, které mají vlastní zájmy na řízení státu a získání podílu na moci.¹⁶

Vedle vnitrostátních konfliktů neustávají ani spory se Súdánem. Oblasti sporného území zůstávají stále pod náporom bojů, jež neustaly ani během referenda, a není tomu tak ani po konečném osamostatnění. Roku 2012 boje eskalovaly, až během léta došlo k mírovým jednáním mezi Súdánem a Jižním Súdánem a podpisu dohody o cenách tranzitu ropy. V září pak bylo podepsáno dalších devět dohod o demilitarizaci hraničního pásma, podmínkách exportu ropy, společném obchodu, společné správě oblasti Abyei a stažení vojenských sil z oblasti.¹⁷

Křehký mír nevydržel a brzy se množily zprávy o nedodržování dohod, především se nikdy nevyklidilo plánované demilitarizované pásmo a boje mezi SPLA a Súdánskou armádou (SAF – Sudanese Armed Forces) stále pokračují.

Koncem roku 2013 se opět stupňují jihosúdánské domácí problémy. Prezident Salva Kirr obvinil bývalého viceprezidenta Rieka Machara z pokusu o puč, viceprezident pak byl

¹⁴ DRMOLA, Jakub. Analýza konfliktu v Jižním Súdánu. *Global politics*. [online]. 25. 3. 2014 [cit. 2014-07-20]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/analiza-konfliktu-v-jiznim-sudanu>.

¹⁵ PELIKÁN, Petr. Rozhovor s Petrem Pelikánem – První výsledky referenda po rozdělení země. In: *Česká televize* [online]. 2011, 18. 1. 2011 [cit. 24. 7. 2014]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/112874-sudan-po-referendu-pritahl-srouby/>.

¹⁶ DRMOLA, Jakub. Analýza konfliktu v Jižním Súdánu. *Global politics*. [online]. 25. 3. 2014 [cit. 20. 7. 2014]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/analiza-konfliktu-v-jiznim-sudanu>.

¹⁷ Súdán vnitropolitická charakteristika. *Businessinfo*. [online]. 1. 4. 2014 [cit. 30. 7. 2014]. <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/sudan-vnitropoliticka-charakteristika-18044.html>.

prezidentem během léta údajně z restrukturalizačních důvodů odvolán.¹⁸ Je nutné připomenout, že zdejší politická scéna je nestabilní a drolí se, panuje zde velká korupce a tribalistické¹⁹ a nepotické²⁰ tendence mezi hlavními dvěma kmeny. Události konce roku rozpoutaly etnicky motivované boje příslušníků kmenů Dinka a Nuer po celé zemi, rychle přerůstající v občanskou válku. Bývalý viceprezident se postavil do čela části armády, nespokojené s vládou prezidenta, a vede proti Salvu Kirrovi boje o území bohatá na ropu. Situace se stává patovou, jelikož ani jedna ze stran nemá dost sil na poražení protivníka.²¹

Leden roku 2014 se zdál být prvním krokem ke smíru Salva Kirra s Riekem Macharem, a tím i obou kmenů. Mír však vydržel jen velmi krátce, podobná situace se opakovala i v březnu, kdy nakonec opět došlo k mírovým rozhovorům a uzavření příměří s velmi krátkým trváním.²² Etnicky motivované boje a vyvražďování však dál trvají po celém území státu. Zemí zmítá ekonomická, a především potravinová, krize. Ohroženi jsou i příslušníci humanitárních organizací, přičemž obě znesvářené strany se z útoků na ně vzájemně obviňují nebo svalují vinu přímo na přítomné zástupce mezinárodní společnosti.

Pokud by se vyřešily vnitřní problémy státu a vláda se mohla plně soustředit na rozhodování o problematice ropy, otevřela by se příležitost k uskutečnění ambiciózního plánu. Ten by v případě získání úplné kontroly nad ropnými poli mohl naprosto vyřadit Súdán z jednání o rozdělení zisků z těžby ropy. LAPSSSET²³ je plánovaný projekt na tvorbu infrastruktury v části subsaharské Afriky, především na území Keni, kterým by došlo k propojení okolních zemí, a naskytla by se příležitost exportovat ropu přes spřátelenou Keňu.

Stabilizaci situace nepomáhá ani stav celého regionu. Se značnými problémy se potýká Středoafriká republika, jež je taktéž závislá na pomoci jednotek OSN. Představitelé OSN, zainteresovaných vlád i nezávislí odborníci se zmiňují také o možnosti intervence některého

¹⁸ DRMOLA, Jakub. Analýza konfliktu v Jižním Súdánu. *Global politics*. [online]. 25. 3. 2014 [cit. 20. 7. 2014.]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/analyza-konfliktu-v-jiznim-sudanu>.

¹⁹ Tribalismus, znamená kmenové povědomí a silné vnímání náležitosti ke svému kmeni. Stejně tak vnímání ostatních jako cizích nepřátel.

²⁰ Nepotismus je jedna z podob protekce, kdy jsou do funkcí dosazováni příbuzní.

²¹ DRNOVSKÝ, Adam. Jižní Súdán od nezávislosti k občanské válce. *Centrum pro bezpečnostní analýzy a prevenci*. [online]. [cit. 28. 7. 2014] Dostupné z: <http://www.cbap.cz/?p=2248>.

²² Více na: <http://www.bbc.com/news/world-africa-14019202>.

²³ KASUKU, Silvestr. Lamu Port – South Sudan – Ethiopia – Transport (LAPSSSET) Corridor Project. *Commonwealth Business Council*. [online]. 2012. 8-8-2012 [cit. 20. 7. 2014.]. Dostupné z: http://www.cbglobal.org/images/uploads/library/KIS2012_LAPSSSET_Corridor_Silvester_Kasuku.pdf.

z okolních států²⁴, který by tak mohl využít neklidné a nepřehledné situace pro získání území i ropy. To by mohlo mít katastrofální destabilizační následky pro celý region.

4 Mise OSN²⁵

Súdán i Jižní Súdán, a jejich sporné oblasti, zaměstnávají Radu bezpečnosti OSN (United Nations Security Council, dále také UNSC) co do počtu misí rekordním způsobem. V současné době na daném území působí celkem tři mise, a to v oblasti Abyei, Jižního Súdánu a Dárfúru.

Poslední jmenovaná mise má na problematiku Jižního Súdánu nezanedbatelný vliv, ale zároveň se od ostatních značně liší. UNAMID je specifická mise působící v oblasti Dárfúru ustanovená v roce 2007 rezolucí UNSC č. 1769²⁶ a je výsledkem spolupráce OSN a Africké unie. Mise má za úkol usnadňovat stabilizaci politických poměrů, pozorovat situaci, pomáhat humanitárním organizacím, kontrolovat dodržování lidských práv a sledovat situaci na hranici mezi Súdánem, Středoafričskou republikou a Čadem. Reaguje rovněž na tragické události na přelomu tisíciletí v Dárfúru.²⁷

4.1 Abyei - UNISFA

Abyei je oblast nacházející se na pomezí Súdánu a Jižního Súdánu a je spornou hranicí mezi těmito čerstvými sousedy. Na jejím území se nalézají ložiska ropy, takže zde téměř nepřetržitě probíhají silnější či slabší boje. Roku 2011 byla podle rezoluce č. 1990²⁸ Radou bezpečnosti OSN vyslána mise UNISFA, jejímž úkolem je demilitarizovat oblast a snažit se o udržení míru. V květnu roku 2013 byl mandát mise posílen o další ozbrojené složky rezolucí č. 2104²⁹

²⁴ DRNOVSKÝ, Adam. Jižní Súdán od nezávislosti k občanské válce. *Centrum pro bezpečnostní analýzy a prevenci*. [online]. [cit. 28. 7. 2014] Dostupné z: <http://www.cbap.cz/?p=2248>.

²⁵ MELICHAROVÁ, Markéta. Factsheet: Mírové mise OSN. *Pražský studentský summit*. [online]. 2013. [cit. 20. 7. 2014.]. Dostupné z: http://www.studentsummit.cz/data/1388843474272BGR_XIX_UNSC_IV.pdf.

²⁶ Rezoluce č. 1769 (2007), dostupná na: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1769%282007%29.

²⁷ Více na: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/3496731.stm>.

²⁸ Rezoluce č. 1990 (2011), dostupná na: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1990%282011%29.

²⁹ Rezoluce č. 2104 (2013), dostupné z: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2104%282013%29.

4.2 UNMIS a UNMISS³⁰

Rada bezpečnosti OSN ustavila v roce 2005 rezolucí č. 1590³¹ politickou misi UNMIS, již vyslala do jižní části Súdánu. Jejím prvotním úkolem bylo kontrolovat dodržování úmluv a dohod mezi severní a jižní částí (výše uvedená CPA) a podporovat další jednání nad otevřenými otázkami v soužití těchto rozdílných částí tehdy ještě jedné země. Průběžně byl její mandát upravován a především rozšiřován.³² Mise byla též vysílána na pomoc dalším misím působícím na súdánském území.

Následkem oddělení Jižního Súdánu v červnu 2011 došlo k jejímu ukončení a nahrazení novou misí UNMISS s působností v Jižním Súdánu. Ta byla zřízena rezolucí č. 1996³³ na pomoc při stabilizaci a nastavení základních podmínek pro mírový rozvoj nově vzniklé země. Původně měla trvat jeden rok s možností prodloužení mandátu dle potřeby.

Prosinec 2013 znamenal vypuknutí násilností rozšiřujících se po celé zemi. Brzy ale z podporování násilností byla obviněna samotná OSN a UNMISS. Vztahy mezi misí a vládou se zhoršovaly a na misi padala obvinění, což dokonce vyústilo v proti západní demonstraci místních obyvatel zaměřené proti celým Spojeným národům i UNMISS samotné.³⁴

Nárůst nepokojů a komplikování situace si vyžádalo další rozšíření mise, ke kterému došlo 24. prosince 2013 rezolucí č. 2132³⁵. Ta navýšila počty jednotek a příslušníků policejních složek natolik, aby bylo možné nepokoje uklidnit a pokračovat v plnění mandátu.

Další rezoluce k této otázce byla přijata již 27. května 2014. Jednalo se o rezoluci č. 2155³⁶, která opět navyšovala kapacity mise a zároveň rozšiřovala její mandát na ochranu civilistů, sledování lidských práv a podporu humanitární pomoci.

³⁰ UNMISS – United Nation Mission in South Sudan. *United Nation*. [cit. 20. 7. 2014.]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmiss/>.

³¹ Rezoluce č. 1590 (2005), dostupná z: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1590%282005%29.

³² UNMIS Mandate- United Nation Mission in Sudan. *United Nation*. [cit. 20. 7. 2014.]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unmis/mandate.shtml>.

³³ Rezoluce č. 1996 (2011), dostupná z: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1996%282011%29.

³⁴ UNMISS Background. *United Nation*. [cit. 17. 7. 2014] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmiss/background.shtml>.

³⁵ Rezoluce č. 2132 (2013), dostupná z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2132%282013%29.

³⁶ Rezoluce č. 2155 (2014), dostupná z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2155%282014%29.

5 Závěr

Nezávislost Jižního Súdánu měla vést k uklidnění situace na daném území a zastavení občanských válek. Přesto se ale další válka rozpoutala. Média v posledních několika měsících obíhají titulky s vtíravou otázkou, nebyla-li to nakonec chyba.

Kmenová struktura obyvatelstva ještě není sžita s demokratickými principy, které nejsou typické pro zdejší tradiční kulturu, což napomáhá šíření korupce. Zdejší kočovné a pastevecké kmeny byly závislé na pastvinách a napajedlech, jež se rozdělením země a zřízením hranic přerušily. Jižní Súdán má ale velkou výhodu ve značné podpoře sousedních států i západních mocností. Je v zájmu všech, aby probíhající občanská válka v zemi byla urychleně ukončena, a region se tak mohl stabilizovat, aby hlavní pozornost jihosúdánské vlády mohla směřovat k problematice ropy a obchodu se Súdánem a nikoli k řešení neustálých vnitropolitických krizí. Oba státy mají významný zájem na bezproblémovém exportu ropy. Pokud by obchod se súdánskou ropou nefungoval, znamenalo by to krach obou států stojících ekonomicky právě na příjmech z nerostného bohatství. Posunem pro celou oblast by bylo vybudování zmíněné infrastruktury v projektu LAPSET, který by tak mohl jednoznačně vyřešit export ropy a napomohl i rozvoji okolních zemí.

Oddělení části země s sebou nese vždy obavy o možnosti následování dalšími částmi území. Súdán i ve svých nových hranicích zahrnuje stále některá území s převahou obyvatelstva křesťanského vyznání, které by jen problematicky fungovalo s islámským státem a je neslučitelné s právem šaría. Jižní Súdán sužuje problém neorganizovanosti s chybějící infrastrukturou a vysokou mírou korupce, dění dále podstatně zhoršují trvalé ozbrojené střety. Země se zároveň připravuje na prezidentské volby v roce 2015.

Doporučené zdroje

Sudan tribune [online]. Dostupné z: <http://www.sudantribune.com/>.

Webová stránka neziskové organizace se sídlem v Paříži nabízí množství analýz, komentářů, tiskových zpráv i informací o aktuálním dění v Súdánu, Jižním Súdánu a okolním regionu.

DRMOLA, Jakub. Analýza konfliktu v Jižním Súdánu. *Global politics*. [online]. 25. 3. 2014. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/analyza-konfliktu-v-jiznim-sudanu>.

Rozsáhlejší článek popisuje všechny aspekty týkající se Jižního Súdánu. Historický úvod a krátký průlet dějinami vysvětluje, jak se dospělo k současné situaci. Jsou zde popsány zájmy zúčastněných států, problematika ropy i nedávná minulost.

HOŘÍNEK, Oldřich. *Analýza konfliktu v Súdánu* [Bakalářská práce], Praha: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra Politologie. 2007. UČO: 143788. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/143788/fss_b/FSS.Bakalarska_prace.Ol.Horinek.doc.

Tato práce může být užitečná pro pochopení a orientaci v historii Súdánu.

UNMISS – United Nation Mission in South Sudan. UN. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmiss/>.

Webové stránky aktuální mise obsahující všechny důležité související informace. Najdete zde popis pozadí konfliktu, mandát, odkazy na dokumenty, novinky a zprávy z mise a informace o velikosti i financování mise.

WIDGINGTON, David. *South Sudan Info – a MoJo`s journal of reportages, multimedia & resources, multimedia*. [online]. Dostupné z: <http://southsudaninfo.net/>.

David Widginton je kanadský student mediálních studií a na svých webových stránkách shromažďuje obsáhlé dokumenty, videa a především mapy k tématice Súdánu a Jižního Súdánu.

Použité zdroje:

DRMOLA, Jakub. Analýza konfliktu v Jižním Súdánu. *Global politics*. [online]. 25. 3. 2014 [cit. 20. 7. 2014]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/analyza-konfliktu-v-jiznim-sudanu>.

DRNOVSKÝ, Adam. Jižní Súdán od nezávislosti k občanské válce. *Centrum pro bezpečnostní analýzy a prevenci*. [online]. [cit. 28. 7. 2014] Dostupné z: <http://www.cbap.cz/?p=2248>.

HOŘÍNEK, Oldřich. *Analýza konfliktu v Súdánu* [Bakalářská práce], Praha: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra Politologie. 2007. UČO: 143788. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/143788/fss_b/FSS.Bakalarska_prace.Ol.Horinek.doc.

KASUKU, Silvestr. Lamu Port – South Sudan – Ethiopia – Transport (LAPSSET) Corridor Project. *Commonwealth Business Council*. [online]. 2012, 8. 8. 2012 [cit. 20. 7. 2012]. Dostupné z: http://www.cbglobal.org/images/uploads/library/KIS2012_LAPSSET_Corridor_Silvester_Kasuku.pdf.

KRÁLOVÁ, Adéla. *Konflikt v Súdánu* [Diplomová práce], Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra geografie. 2014. Dostupné z: http://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2014-rg/2014_Kralova.pdf.

MELICHAROVA, Markéta. Factsheet:Mírové mise OSN. *Pražský studentský summit*. [online]. 2013. [cit. 20. 7. 2014.]. Dostupné z: http://www.studentsummit.cz/data/1388843474272BGR_XIX_UNSC_IV.pdf.

Peacekeeping Operations. *United Nation Peacekeeping* [online]. [cit. 18. 7. 2014] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/>.

Peacemaker. [online]. *United Nation*. Dostupné z: <http://peacemaker.un.org/>.

PELIKÁN, Petr. Jižní Súdán - jedna z "neočekávaných" válek. In: *A2alarm* [online]. 2014, 2014-13-7 [cit. 24. 7. 2014]. Dostupné z: <http://a2alarm.cz/2014/01/jizni-sudan-jedna-z-neocekavanych-valek/>.

PELIKÁN, Petr. Rozhovor s Petrem Pelikánem – První výsledky referenda po rozdělení země. In: *Česká televize* [online]. 2011, 18. 1. 2011 [cit. 2014-24-7]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/112874-sudan-po-referendu-pritahl-srouby/>.

Sudan tribune [online]. [cit. 2014-07-24]. Dostupné z: <http://www.sudantribune.com/>.

UNMISS – United Nation Mission in South Sudan. United Nation. [cit. 2014-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmiss/>.

WIDGINGTON, David. *South Sudan Info – a MoJo`s journal of reportages, multimedia & resources, multimedia*. [online]. Dostupné z: <http://southsudaninfo.net/>.

Southernsudan. Southern Sudan Referendum. Final Results Report. Southern Sudan Referendum Commission [online]. 2011, [cit. 28. 7. 2014]. Dostupné z: http://southernsudan2011.com/sites/default/files/Final_Remarks_Report_20110206_1512.pdf.

Mapy:

WIDGINGTON, David. Maps. *South Sudan Info – A MoJo`s journal of reportages, multimedia & resources, multimedia*. [online]. Dostupné z: <http://southsudaninfo.net/maps/>.

Dokumenty:

Comprehensive Peace Agreement between the Government of Sudan and the SPLM/SPLA. *Peacemaker UN*. [online]. [cit. 28. 7. 2014] 1. 9. 2005. Dostupné z: http://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/SD_060000_The%20Comprehensive%20Peace%20Agreement.pdf.

The Addis Ababa Agreement on the Problem of South Sudan. *Peacemaker UN*. [online]. 27. 2. 1972. Dostupné z: http://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/SD_720312_Addis%20Ababa%20Agreement%20on%20the%20Problem%20of%20South%20Sudan.pdf.

The Prosecutor v. Omar Hassan Ahmad Al Bashir. *International Criminal Court*. [online]. [cit. 30. 7. 2014]. Dostupné z: http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/situations%20and%20cases/situations/situation%20icc%200205/related%20cases/icc02050109/pages/icc02050109.aspx . (Zatýkač ze 4. 3. 2009 a 12. 7. 2010.)

Rezoluce UNSC č. 1590 (2005), dostupná z: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1590%282005%29.

Rezoluce UNSC č. 1769 (2007), dostupná z: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1769%282007%29 .

Rezoluce UNSC č. 1990 (2011), dostupná z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1990%282011%29.

Rezoluce UNSC č. 1996 (2011), dostupná z: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1996%282011%29.

Rezoluce UNSC č. 2104 (2013), dostupná z: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2104%282013%29.

Rezoluce UNSC č. 2132 (2013), dostupná z:

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2132%282013%29.

Rezoluce UNSC č. 2155 (2014), dostupná z:

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2155%282014%29.

Top partneři

Generální partner
Modelu OSN

Hlavní partner
Modelu OSN

Hlavní partner Modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu EU

Partner konference

Univerzitní
partner

Partner zahájení

Partner jednání

Partneři Modelů

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

Hlavní mediální partner

Partner Chronicle

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky